Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2024/2770

28.10.2024

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2024/2770,

15. juuli 2024,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2019/1009 seoses katteainete ja veesäilituspolümeeride biolagunevuse kriteeriumidega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/1009, millega kehtestatakse ELi väetisetoodete turul kättesaadavaks tegemise nõuded ning muudetakse määrusi (EÜ) nr 1069/2009 ja (EÜ) nr 1107/2009 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 2003/2003, ([1]) eriti selle artikli 42 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

(1) Määruses (EL) 2019/1009 on sätestatud ELi väetisetoodete turul kättesaadavaks tegemise nõuded. Vastavalt nimetatud määruse II lisa koostisainete kategooria 9 nõuetele võivad ELi väetisetooted sisaldada polümeere, et hoida kontrolli all toitainete vabanemist („katteained“) või suurendada toodete veesäilitusvõimet või märguvust („veesäilituspolümeerid“), või polümeere, mida kasutatakse sideainena. Katteaineid kasutatakse eeskätt kontrollitult toitaineid vabastavate väetiste tootmises. Nende kasutamise eesmärk on vabastada toitaineid taimedele aeglaselt ja õigeaegselt ning vähendada seeläbi toitainete leostumist. Selliste toodete kasutamine on väga oluline, et saavutada komisjoni teatises „Strateegia „Talust taldrikule““ ([2]) seatud eesmärk vähendada toitainete kadu vähemalt 50 %, kindlustades samal ajal, et mullaviljakus ei halvene. Veesäilituspolümeere võib kasutada ka ELi väetisetoodete muudes kategooriates, näiteks mullaparandusainetes ja kasvusubstraatides. Muu hulgas aitavad need otseselt kaasa vee säästvale kasutamisele põllumajanduses. Kasvusubstraatides võib kasutada polümeeripõhiseid sideaineid. Selliseid tooteid ei tohi kasutada kokkupuutes mullaga.

(2) Sünteetiliste või keemiliselt modifitseeritud looduslike polümeeride väikesed osakesed on laialdaselt kasutusel ning on vees lahustumatud, lagunevad väga aeglaselt ja elusorganismid võivad neid kergesti alla neelata, mis põhjustab muret nende üldmõju pärast keskkonnale ja potentsiaalselt inimeste tervisele. Eriti kehtib see ELi väetisetoodetele lisatavate polümeeride kohta, mis sattuvad hiljem keskkonda. Selle üldise probleemi lahendamiseks võttis komisjon vastu määruse (EL) 2023/2055, ([3]) millega lisatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusesse (EÜ) nr 1907/2006 ([4]) sünteetiliste polümeeride mikroosakeste turule laskmise üldine piirang. Üldpiirang ei puuduta mõningaid polümeeride liike (nt keemiliselt modifitseerimata looduslikud polümeerid) ja spetsiifilistele biolagunevuse ja lahustuvuse kriteeriumitele vastavaid polümeere, mida võib jätkuvalt turule lasta.

([1]) ELT L 170, 25.6.2019, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1009/oj.

([2]) Komisjoni 20. mai 2020. aasta teatis „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“, COM(2020) 381 final.

([3]) Komisjoni 25. septembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2055, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH)) XVII lisa seoses sünteetiliste polümeeride mikroosakestega (ELT L 238, 27.9.2023, lk 67, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2055/oj).

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1, ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/2014-04-10).

Määruses (EL) 2019/1009 on sätestatud, et komisjon peab hindama ELi väetisetoodete koostisainetena kasutatavate katteainete ja veesäilituspolümeeride biolagunevuse kriteeriume 16. juuliks 2024. Seepärast ei kuulu ELi väetisetooted selle määruse (EÜ) nr 1907/2006 sätestatud üldise piirangu kohaldamisalasse.

Komisjon hindas välisuuringu abil katteainete ja veesäilituspolümeeride biolagunevuse kriteeriume ja nende kriteeriumide täitmise kontrollimiseks kasutatavaid katsemeetodeid („uuring“) ([5]).

(3) Uuringuga loodi töövahend, et prognoosida polümeeride biolagunevuskäitumist matemaatilise mudeli abil ning näidata, milline on korrelatsioon katsetingimustes toimuva biolagunevuse ja liidu eri piirkondadele iseloomulikes looduskeskkondades toimuva biolagunevuse vahel. Seega hinnati uuringus mitmesuguseid tegureid, nagu mulla temperatuur, mulla pH, mulla veesisaldus, vee temperatuur ja muud polümeeri omadustega seotud tegurid (keemiline struktuur, kristallilisus, pind, paksus). Uuringu tulemusena tehti ettepanekud biolagunevuse kriteeriumide kohta mullas ja vees.

(4) Biolagunevuse kriteeriumid tuleks ette näha nii mulla- (peamine komponent, milles tooteid kasutatakse) kui ka veekeskkondade (leostumise või muu juhusliku pinnavette sattumise korral) jaoks.

Mis puudutab biolagunemist mullas, siis tuleks koostisainetena lubada ainult selliseid polümeere, mis lagunevad või mineraliseeruvad täielikult 48 kuu jooksul pärast toimeperioodi. Katseperioodi lühendamiseks tuleks lubada kiirendatud katsemeetodit. Uuring näitas piisavat korrelatsiooni tegelike tingimuste ja 25 kraadist kõrgemate temperatuuride vahel, mida kasutatakse tavapäraselt katsetingimustes. Katsetemperatuuri tõstmine näiteks 37 °C juurde kiirendab biolagunemist, kuid seda peetakse tegelike tingimuste mikrobioloogia ja keskkonnast sõltuvate tegurite mõttes siiski vastuvõetavaks. Uuringu käigus väljatöötatud töövahendi tulemused näitasid, et konkreetsetel juhtudel võib katseperioodi lühendada. Seepärast tuleks alternatiivse võimalusena võtta konkreetsetel tingimustel kasutusele kiirendatud katsed 37 °C juures, et tõendada 90 % täielikku lagunemist või mineraliseerumist.

(5) Veekeskkonnas biolagunevuse kriteeriumides tuleks arvesse võtta nii polümeeri funktsiooni kui ka olemasolevaid katsemeetodeid. Mis puudutab polümeeri funktsiooni, siis katteaine või veesäilituspolümeeride eesmärk on vabastada toiteaineid aeglaselt või suurendada veesäilitusvõimet keskmiselt 6–9 kuu jooksul. Seega on need polümeerid kavandatud aeglaselt lagunema kokkupuutes mitmesuguste mullategurite, näiteks veega. Selle toimeperioodi jooksul mullas vältimatult toimuv biolagunemine peaks olema piiratud, et polümeer täidaks oma otstarvet. Mis puudutab vees biolagunevuse olemasolevaid katsemeetodeid, siis need annavad usaldusväärseid tulemusi 12 kuu pikkuse ajavahemiku kohta. Seega mõjutaksid veekeskkonna jaoks määruses (EL) 2023/2055 sätestatud ranged kriteeriumid negatiivselt mullas biolagunevate katteainete ja veesäilituspolümeeride esmast funktsiooni. Seetõttu tuleks biolagunemisele veekeskkonnas kehtestada normid, mis oleksid katseperioodil madalamad, kuid siiski piisavalt kõrged tagamaks, et polümeerid ei akumuleeruks veekeskkonnas. Eeldatavasti jätkub biolagunemise protsess pärast 12 kuu pikkust katseperioodi ja jõuab 48 kuu jooksul pärast toimeperioodi 90 %ni. Olemasolevate katsemeetoditega ei saa täielikku lagunemist tõendada, kuid seda on siiski mõistlik eeldada, kui materjali biolagunemise potentsiaal on tõendatud ja jätkub selle kokkupuude samade keskkonnateguritega.

(6) Tegelikes tingimustes esinevad katteained ja veesäilituspolümeerid ELi väetisetoodetes, mida kasutatakse mullas. Need ei peaks veekeskkonda jõudma. Kuigi leostumist ei saa täielikult välistada, on võimalikud riskid veekeskkonnale piiratud, sest asjaomased polümeerid jõuaksid veekogudesse alles pärast seda, kui need on juba hakanud mullas lagunema. Et potentsiaalseid riske veelgi vähendada, tuleks kehtestada märgistamisnõue, et hoiatada lõppkasutajaid mitte kasutama toodet veekogu lähedal ning pidama kinni puhverriba nõudest vastavalt väetiste kasutamise siseriiklikele meetmetele. Kui selliseid siseriiklikke norme ei ole, tuleb kinni pidada 3 meetri laiuse puhverriba nõudest.

([5]) Uuring, mille eesmärk on hinnata ELi väetisetoodetes katteainete või veesäilitusvõime või märguvuse suurendajatena kasutatavate polümeeride ja multšikilede biolagunevuse kriteeriume, ISBN 978–92-68-05051-7; doi:10.2873/23399.

(7) Võrdsete konkurentsitingimuste tagamiseks ja kooskõlas määruse (EL) 2019/1009 artikli 42 lõikes 6 sätestatud kriteeriumide nõuetega, tuleks loetleda katsemeetodid, millega tõendada biolagunevuse kriteeriumide täitmist. Sellised katsemeetodid on sätestatud Euroopa ja rahvusvahelistes standardites ning on seega usaldusväärsed ja korratavad.

(8) Mis puudutab sideainena kasutatavaid polümeere, siis komisjonini on jõudnud teave biolagunevate polümeeride kasutamise kohta sideainena. Kui sellised polümeerid vastavad CMCsse 1 kuuluvate polümeeride suhtes kehtestatud tingimustele, ei tekita need keskkonnaprobleeme ning ELi väetisetoodete kasutamise ja kõrvaldamise kohta käivate märgistamise erinõuete kasutamine ei ole põhjendatud ja neid ei tuleks kohaldada.

(9) Määrust (EL) 2023/2055 tuleb hakata riigisisese kasutusega väetisetoodete suhtes kohaldama alates 17. oktoobrist 2028. Sidususe huvides ja selleks, et jätta piisavalt aega käesoleva määrusega polümeeride biolagunevuse suhtes kehtestatavate nõuetega kohaneda, peaks kehtima samasugune üleminekuperiood,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EL) 2019/1009 muudetakse järgmiselt.

(1) II lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse I lisale;

(2) III lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse II lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

I lisa ja II lisa punkti 1 kohaldatakse alates 17. oktoobrist 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 15. juuli 2024

Komisjoni nimel
president
Ursula VON DER LEYEN

I LISA

Määruse (EL) 2019/1009 II lisa II osa jaotist „CMC 9: MUUD POLÜMEERID KUI TOITAINEPOLÜMEERID“ muudetakse järgmiselt.

(1) Punkti 1 sissejuhatav lause asendatakse järgmisega:

„ELi väetisetoode võib sisaldada polümeere, kui nende polümeeride otstarve on“.

(2) Punkt 2 asendatakse järgmisega:

„2. Alates 17. oktoobrist 2028 on punkti 1 alapunktides a ja b osutatud polümeerid:

a) polümeerid, mille polümerisatsiooniprotsess on toimunud looduses sõltumatult nende ekstraheerimise protsessist ja mis on keemiliselt modifitseerimata ained määruse (EÜ) nr 1907/2006 artikli 3 punkti 40 tähenduses, või

b) polümeerid, mis on biolagunevad vastavalt käesoleva lisa 1. liite kriteeriumidele.“

(3) Lisatakse 1. liide.

„„1. liide

Jao CMC 9 punkti 1 alapunktides a ja b osutatud polümeeride biolagunevuse kriteeriumid

1. Jao CMC 9 punkti 1 alapunktides a ja b osutatud polümeeride biolagunevust tõendatakse kahes järgmises keskkonnakomponendis:

a) 1. komponent: muld ja

b) 2. komponent: mage-, suudme- või merevesi.

2. Polümeer peab vastama järgmistele tingimustele:

a) 1. komponendis:

(1) täielik lagunemine vähemalt 90 % võrreldes võrdlusmaterjali lagunemisega 48 kuu jooksul, millele lisandub etiketile kantud toimeperiood (TP), või

(2) mineraliseerumine vähemalt 90 % mõõdetuna tekkinud süsihappegaasina (CO_2) maksimaalselt 48 kuu jooksul, millele lisandub etiketile kantud toimeperiood (TP);

b) 2. komponendis täielik lagunemine võrreldes võrdlusmaterjali lagunemisega 12 kuu jooksul vastavalt järgmisele tabelile:

Hinnatud kriteerium	Nõuetekohasuse kriteerium (TP = 0)	Nõuetekohasuse kriteerium (TP = 1 kuu)	Nõuetekohasuse kriteerium (TP = 2 kuud)	Nõuetekohasuse kriteerium (TP = 3 kuud)	Nõuetekohasuse kriteerium (TP≥ 6 kuud)
Minimaalne saavutatav lagunemine 12 kuu pärast	≥ 43,8 %	≥ 41,0 %	≥ 38,1 %	≥ 35,1 %	≥ 25,0 %

Kui toimeperiood on lühem kui 6 kuud ja seda pole käesolevas tabelis märgitud, arvutatakse nõuetekohasuse kriteeriumid järgmise eksponentsiaalse lagunemise valemi abil:

$$SL12k = 1-\exp(-\lambda *(12-TP)),$$

kus

SL12k =	minimaalne saavutatav lagunemine 12 kuu pärast (väljendatuna protsentides),
λ =	lagunemiskiirus, mis arvutatakse vastavalt valemile λ = -ln (0,1)/ t90,
t90 =	90 protsendilise biolagunevuse aeg, milleks on 48 kuud,
TP =	toimeperiood (väljendatuna kuudes).

3. Selleks, et tõendada vastavust punkti 2 alapunktis a sätestatud biolagunevuse kriteeriumidele, tuleb kasutada üht järgmistest katsemeetoditest:

   a) EN ISO 17556:2019. „Plastics – Determination of the ultimate aerobic biodegradability of plastic materials in soil by measuring the oxygen demand in a respirometer or the amount of carbon dioxide evolved“ („Plast – plastmaterjali lõpliku aeroobse biolagunduvuse määramine pinnases respiromeetris hapnikutarbe mõõtmise või vabanenud süsihappegaasi mõõtmise teel“).

   b) ASTM D5988-96:2018. „Standard Test Method for Determining Aerobic Biodegradation in Soil of Plastic Materials“ („Plastmaterjalide lõpliku aeroobse pinnases biolagunevuse määramise standardne katsemeetod“).

4. Kui temperatuurivahemikus 25–37 °C ei toimu faasiüleminekut (klaasisiire või sulamine), võib punkti 3 alapunkti a või b kohaste katsete temperatuuriks seada 37 °C.

   Sellisel juhul loetakse punkti 2 alapunktis a sätestatud asjakohane kriteerium tõendatuks, kui polümeer vastab järgmistele tingimustele:

   a) täielik lagunemine või mineraliseerumine vähemalt 45 % punkti 2 alapunktis a viidatust eraldi katses 25 °C juures 20 kuu jooksul, kusjuures lagunemine või mineraliseerumine jätkub ja platoofaas ei ole veel käes, kui just lagunemine või mineraliseerumine ei ole jõudnud vähemalt 90 %-ni, ja

   b) ühele järgmistest kriteeriumidest:

      i) täielik lagunemine vähemalt 90 % võrreldes võrdlusmaterjali lagunemisega 20 kuu jooksul, millele lisandub etiketile kantud toimeperiood, või

      ii) mineraliseerumine vähemalt 90 % mõõdetuna tekkinud süsihappegaasina (CO_2) maksimaalselt 20 kuu jooksul, millele lisandub etiketile kantud toimeperiood.

5. Selleks, et tõendada vastavust punkti 2 alapunktis b sätestatud biolagunevuse kriteeriumidele, tuleb kasutada üht järgmistest katsemeetoditest:

   a) EN/ISO 14851:2019 „Determination of the ultimate aerobic biodegradability of plastic materials in an aqueous medium. Method by measuring the oxygen demand in a closed respirometer“ („Plastmaterjali lõpliku aeroobse biolagunduvuse määramine vesikeskkonnas. Suletud respiromeetris hapnikutarbe mõõtmisel põhinev meetod“);

   b) EN/ISO 14852:2021. „Determination of the ultimate aerobic biodegradability of plastic materials in an aqueous medium. Method by analysis of evolved carbon dioxide“ („Plastmaterjali lõpliku aeroobse biolagunduvuse määramine vesikeskkonnas. Vabanenud süsinikdioksiidi analüüsil põhinev meetod“);

   c) ASTM D6691:2018 „Standard Test Method for Determining Aerobic Biodegradation of Plastic Materials in the Marine Environment by a Defined Microbial Consortium or Natural Sea Water Inoculum“ („Plastmaterjali lõpliku aeroobse merekeskkonnas biolagunevuse määramise standardne katsemeetod kindlaksmääratud mikroobirühmade või loodusliku merevee inokulaadiga“).

6. Jao CMC 9 punkti 1 alapunktis a osutatud polümeeride puhul tehakse katse materjaliga, mis koosneb:

   a) polümeerist või polümeeridest, mis sisalduvad osakestes või moodustavad kattekihi osakestel (edaspidi „polümeeriosakesed“), mis on koostise, kuju, suuruse ja pindala poolest võrreldavad ELi väetisetoodes sisalduvate polümeeriosakestega,

   b) isoleeritud kattematerjalist või

   c) polümeerist või polümeeridest sellisena, nagu neid turule lastakse, kuid materjali sisu asendatakse inertse materjaliga, näiteks klaasiga.

7. Jao CMC 9 punkti 1 alapunktis b osutatud polümeeride puhul tehakse katse materjaliga, mis koosneb polümeerist sellisena, nagu seda turule lastakse.

8. Võrdlusmaterjalina võib kasutada järgmisi materjale:

   a) positiivsed kontrollproovid: biolagunevad materjalid, nagu mikrokristalne tselluloosipulber, tuhavabad tselluloosfiltrid või polü-β-hüdroksübutüraat;

   b) negatiivsed kontrollproovid: biolagunematud polümeerid, nagu polüetüleen või polüstüreen.““

II LISA

Määruse (EL) 2019/1009 III lisa I osa muudetakse järgmiselt.

(1) Punkti 1 alapunkt f asendatakse järgmisega:

„f) II lisa II osa jaotise CMC 9 punkti 1 alapunktis a või b osutatud polümeeri sisaldavate toodete puhul:

i) aeg, mille jooksul pärast kasutamist on toitainete vabastamine kontrolli all või veesäilitusvõime suurendatud (nn toimeperiood) ja mis ei tohi olla pikem kui kahe kasutamiskorra vaheline aeg vastavalt käesoleva punkti alapunktis d osutatud kasutamise juhendile;

ii) juhised kasutada toodet kooskõlas väetisetoodete puhul nõutavate puhvertsoonidega vastavalt asjaomastele siseriiklikele normidele või kui selliseid norme ei ole, siis kasutada toodet vähemalt 3 meetri kaugusel mis tahes pinnaveekogust;".

(2) Punkt 7 asendatakse järgmisega:

„7. Lõppkasutajale tuleb anda juhised mitte kasutada toodet kokkupuutes mullaga ning koostöös tootjaga tuleb tagada toote nõuetekohane kõrvaldamine pärast kasutamise lõppu, kui ELi väetisetoode:

a. on I lisa II osa jaotise PFC 4 punktis 2a osutatud kasvusubstraat või

b. sisaldab polümeeri, mida kasutatakse toote sideainena vastavalt II lisa II osa jaotise CMC 9 punkti 1 alapunktile c ja mis ei vasta ühelegi nimetatud lisa II osa jaotise CMC 1 punkti 1 alapunkti f taanete i, ii, iii või iv nõudele."